

Розширення меж світового інформаційного простору в сучасному суспільстві робить обмін інформацією на білінгвальному основі найважливішим чинником функціонування єдиного міжкультурного простору. Будучи своєрідним перетином як мінімум двох мов, білінгвізм сприяє формуванню у людини нової інформаційної культури. Володіння іноземними мовами полегшує сприйняття іншої культури, надає можливість активно функціонувати в соціально-інформаційному просторі сучасного співтовариства. Білінгвізм стає ознакою культури, і необхідність усвідомлення цього явища в контексті освоєння культурних цінностей є найважливішим завданням сучасного етапу розвитку цивілізації.

Проте інтерференція (вперше цей термін виник у Празькій лінгвістичній школі, де вона визначалася як процес відхилення від норм контактуючих мов) як процес та результат процесу мовлення становить порушення носієм двомовності та багатомовності правил співвідношення контактуючих мов, які проявляються в його мові у відхиленні від норми [4].

Інтерференція – це невід’ємна складова частина процесу повільного, поступового проникнення того чи іншого іноземного елемента в систему сприймаючої мови [4]. Зрозуміло, що це негативна ознака білінгвізму, яку необхідно усувати шляхом наполегливого вивчення та удосконалення мовних навичок.

Таким чином, необхідність вивчення комплексу проблем, пов’язаних з формуванням і функціонуванням двомовності, значно зросла в умовах нової хвилі всесвітньої інтеграції. Білінгвізм як соціальне явище набуває все більшого значення і стає важливим атрибутом інформаційного суспільства. Білінгвальна освіта стає в даний час невід’ємною частиною освіти. Знання іноземних мов дозволяє кожній людині реалізувати свій накопичений потенціал незалежно від місця і часу з використанням усіх можливих умов, способів і методів навчання. Вивчення другої мови – запорука успішної кар’єри кваліфікованого фахівця, затребуваного ринком праці, здатного до ефективного роботи за фахом на рівні світових стандартів.

До перспективних напрямів подальшого лінгвістичного пошуку шляхів вирішення аналізованої проблеми слід віднести: з’ясування особливостей формування міжмовних перемикачів у мовленні білінгва; виявлення впливу мовної картини світу на іншомовний акцент білінгва; дослідження особливостей процесів кодування смислу в інтерферованому мовленні білінгвів; встановлення специфіки сприйняття еталонного мовлення білінгвами та інтерферованого мовлення носіями мови. Виходячи із зростаючої ролі англійської мови як засобу міжкультурного спілкування, перспективним також вбачається дослідження інтерференції з урахуванням етноспецифічного та лінгвокультурологічного аспектів.

Література:

1. Бирюкова Н. А. Формирование социальной мобильности личности в высшей школе / Н. А. Бирюкова, С. Л. Яковлева. – Йошкар-Ола : Изд-во Мар. гос. ун-та, 2008. – 188 с.
1. Валігура О. Р. Фонетична інтерференція в англійському мовленні українських білінгвів: Монографія / О. Р. Валігура. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 288 с.
2. Ковалева С. С. Билингвизм как социально-коммуникативный процесс: автореф. дис. канд. социол. наук: 20.00.04 / С. С. Ковалева. – Москва, 2006. – 25 с.
3. Малишева А. В. Проблема визначення терміну «мовна інтерференція» [Електронний ресурс] / А. В. Малишева. – Режим доступу : <http://intkonf.org/malishева-av-problema-viznachennya-terminu-movna-interferentsiya/>
4. Сафонова В. В. Билингвальные образовательные программы как инструмент обновления содержания языкового школьного образования [Електронний ресурс] / В. В. Сафонова. – Режим доступу : <http://www.fismozaika.ru/document/safonova.pdf>.
5. Филимонова М. С. Билингвизм как тенденция языкового развития современного общества // Современные проблемы науки и образования. – 2012. – № 1; [Електронний ресурс] / М. С. Филимонова, Д. А. Крылов. – Режим доступу : www.science-education.ru/101-5558.
6. Directory of higher education institutions in the European Community // Second edition. – The Commission of the European Communities: Task Force for Human Resources, Education, Training and Youth, by Erasmus Bureau. – Brussels, Luxembourg: Office for official publications of the European Communities, 2004. – 567 p.
7. Gateway to education: Socrates – European Community action programme in the field of education (2000-2006). – European Commission, Education and Culture. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2000. – 20 p.

УДК 811.111

Ю. О. Сабадаш,

Запорізький національний університет, м. Запоріжжя

ЕВОЛЮЦІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО КОНЦЕПТУ LOVE В АНГЛОМОВНИХ ВЕРСІЯХ БІБЛІЇ

У статті розглядаються особливості еволюції лінгвокультурного концепту LOVE. Англomовні версії Біблії різних епох дають можливість простежити причини, механізми, способи вербалізації досліджуваного концепту, який трансформується в умовах модифікації біблійного дискурсу та соціо-культурно-історичних змін. Лексико-семантичні варіації та субституції вербалізаторів дозволяють розкрити специфіку еволюції концепту LOVE у Біблії під впливом мовних та позамовних чинників.

Ключові слова: еволюція, лінгвокультурний концепт, мовна одиниця, вербалізація, любов, тексти Біблії.

EVOLUTION OF THE LINGUOCULTURAL CONCEPT LOVE IN THE ENGLISH BIBLE TEXTS

The article describes the evolutionary peculiarities of the linguocultural concept LOVE which is modified in the terms of the Biblical discourse transformation. The English Bible texts of different periods allow identifying the reasons, mechanisms and ways of the concept LOVE verbalization through the aspect of linguistic factors of language development. On the basis of lexicographical sources, the author analyses the dynamics of semantic interpretation of the positive emotional concept LOVE. The focus is on the substitutions of lexical components through the linguocultural prism. Lexical and semantic substitutions permit revealing national and cultural specificity of the analyzed concept LOVE considering both linguistic and extralinguistic factors. These substitutions reflect the evolution of a human being along with the historical development of national society. The author investigates linguistic factors requiring the changes in the later versions of the Bible among which the evolution of the meaning prevails. Modernization and simplification of the textual content, «sexual revolution» in the modern society and the tendency towards the reduction of emotional expressiveness are the basic extralinguistic factors which also demand a range of substitutions in the Holy texts. The research features the considered concept LOVE in the Biblical discourse as an evolutionary product adjusted to the models of the given time periods.

Keywords: evolution, linguocultural concept, language unit, verbalization, love, the Bible texts.

ЭВОЛЮЦИЯ ЛИНГВОКУЛЬТУРНОГО КОНЦЕПТА LOVE В АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ВЕРСИЯХ БИБЛИИ

В данной статье рассматриваются особенности эволюции лінгвокультурного концепта LOVE. Англоязычные версии Библии разных эпох дают возможность исследовать причины, механизмы и способы вербалізації анализи-

руемого концепта, который трансформируется в условиях модификации библейского дискурса и социо-культурно-исторических изменений. Лексико-семантические вариации та субституции вербализаторов позволяют раскрыть специфику эволюции концепта LOVE в Библии с учетом лингвальных и экстралингвальных факторов.

Ключевые слова: эволюция, лингвокультурный концепт, языковая единица, вербализация, любовь, тексты Библии.

Надзвичайного поширення останніми десятиліттями набула антропоцентрична парадигма, у руслі якої пізнання мови відбувається крізь призму буття людини, її свідомість, культуру, релігійні цінності, крізь проєкцію людських емоцій та почуттів, різні соціальні і національні чинники існування людини, що безпосередньо висуває на перший план особистість носія мови [1, с. 7; 2, с. 31–37; 5; 6]. Дослідження мовного образу людини в Біблії релевантне для суспільства взагалі і лінгвістів зокрема, оскільки дозволяє детальніше розкрити релігійну картину світу. Людина, будучи однією з ключових фігур біблійної картини світу, яка створена «за образом і подобою Божою», представлена балансом матеріального і духовного вимірів.

Духовний світ людини, пов'язаний, перш за все, з емоційно-психологічним станом особистості, розкриває поведінку індивіда. Широкий спектр почуттів актуалізує *позитивні, негативні та нейтральні почуття / емоції*, що «постійно взаємодіють між собою задля повнішого розкриття зовнішнього світу з усіма його стимулами та властивостями внутрішнього світу людини» [4, с. 28].

Почуття / емоції, що віддзеркалюють навколишню дійсність людини, визначаємо як загальнокультурні феномени, оскільки незалежно від зміни історико-соціо-культурних обставин життєдіяльності особистості, світ емоцій є універсальним та культурно значимим. Проте набір засобів, що вербалізують емоційно-психологічний фон, та механізми осмислення структури ключових «емоційних знаків» не співпадають та змінюються в залежності від мови та часу. Аналіз вербализаторів емотивних одиниць в діакронії дозволяє з'ясувати національно-культурні особливості «переосмислення» досліджуваних емоційно-психологічних феноменів взагалі та розкриває вектори еволюції позамовних та мовних факторів розвитку лінгвальної системи зокрема.

Специфіка функціонування лінгвокультурних емотивних концептів (наприклад, «злоба», «щасття», «ненависть», «радість» тощо) часто стає об'єктом уваги багатьох дослідників (Т. В. Братусь, М. В. Пименова, П. О. Селігей, І. А. Стернін, Z. Kovacs, P. Niedenthal), які традиційно аналізують їх з боку тісно пов'язаних категорій оцінності, експресивності, образності. Лінгвокультурний концепт ЛЮБОВ (LOVE), що посідає чільне місце серед емоцій і почуттів позитивного плану, також неозабавлений наукового інтересу лінгвістів (О. Ю. Балашова, Л. Є. Вільмс), проте у межах біблійного текстопростору його дослідження не є вичерпними, що саме й визначає **актуальність** нашої роботи.

Метою цієї наукової розвідки є дослідження особливостей еволюції концепту LOVE в біблійних текстах різних епох з урахуванням специфіки лінгвокультурного простору Біблії. **Об'єктом** дослідження є лінгвокультурологічна і лінгвосоціальна специфіка вербалізації концепту LOVE в англомовних текстах Біблії. **Предметом** дослідження виступають мовні засоби репрезентації концепту LOVE різних версіях Писання, субституції яких викликані еволюцією як біблійного дискурсу, так і позамовного середовища. **Матеріалом** слугували тексти англомовних версій Біблії: King James Version (далі KJV, 1611 р.), American Standard Version (ASV, 1901 р.), English Standard Version (ESV, 2001 р.), New International Version (NIV, 2011 р.).

Для розуміння сутності аналізованого концепту пропонуємо розглянути дефініції поняття LOVE, що містяться в англійських лексикографічних джерелах [12; 13; 14], де одиниця *love* «любов» позначає: (1) to be very strongly attracted to someone in an emotional and sexual way; (2) a strong feeling of caring about someone, especially a member of your family or a close friend; (3) a strong feeling of pleasure and enjoyment that something gives you тощо.

Виходячи з наведених дефініцій, визначаємо, що поняття LOVE, з одного боку, направлене на людину у вигляді прив'язаності / сексуального бажання, з іншого – на людську діяльність (процес), що є проявом закоханості. Варто додати, що аналіз даних етимологічного словника з'ясував, що початкове трактування поняття LOVE пов'язане з філософським тлумаченням, з акцентом на «любві до ближнього, любові до Бога». Пізніше поняттю LOVE (з 1950 р.) властивий аспект «сексуальності», що частково позбавляє це явище символічності [7], проте є важливим для віддзеркалення специфіки сприйняття цього феномену в сучасних варіантах Писання.

Відповідно до біблійських енциклопедичних джерел, у текстах Старого та Нового Заповітів поняття ЛЮБОВ / LOVE має декілька лінгвальної репрезентації: у широкому сенсі з д. грец. *agape* «*αγαπη*» позначає (1) *любов*, незалежно від її внутрішнього змісту; у вузькому сенсі *agape* – (2) «*божественну, жертвовну любов*», без жодного егоїстичного прояву. *Філію* «*φιλη*» з д. грец. має значення (3) «*ніжна, дружня любов*». У Священному Письмі також зустрічаються такі поняття, як *строге* «*στοριχη*», що вербалізує (4) *соціальну любов*, любов до сім'ї, дітей, та *ерос* «*ερωσ*» – (5) *стихійна, шалена, пристрасна любов або сильний потяг* [10, с. 5; 3], що необхідно враховувати при аналізі специфіки реалізації концепту LOVE.

В англомовних версіях Біблії **лінгвокультурний концепт LOVE** безпосередньо вербалізується одиницею *love*, значення якої охоплює всі 4 терміна (5 значень): *любов* – *агапе*, *любов* – *філію*, *любов* – *строге* та *любов* – *ерос*, перші три з яких в біблійних текстах усіх періодів видань репрезентуються лексемами *love / to love, to be in love* і розкривають:

- **любов до Бога:** ...when we *love* God, and keep his commandments (KJV, ASV, ESV). → ...by *loving* God and carrying out his commands (NIV) [1 John 5: 2];
- **любов Бога до людей:** ...according to the *love* of the Lord toward the children of Israel... (KJV) → ...even as the Lord *loves* the children of Israel... (ASV, ESV) → ...as the Lord *loves* the Israelites... (NIV) [Hosea 3: 1];
- **любов до дітей:** Now Israel *loved* Joseph more than all his children... (KJV, ASV, ESV, NIV) [Gen. 37: 3];
- **братерську любов:** ...having compassion one of another, *love* as brethren... (KJV) → ...compassionate, *loving* as brethren... (ASV) → ...sympathy, brotherly *love*... (ESV) → ...be sympathetic, *love* one another... (NIV) [1 Peter 3: 8];
- **кохання до жінки:** Husbands, *love* your wives, even as Christ also loved the church... (KJV, ASV, ESV, NIV) [Ephes. 5:25];
- **кохання до чоловіка:** ... to *love* their husbands... (KJV, ASV, ESV, NIV) [Titus 2: 4];
- **дружню любов:** A friend *loveth* at all times, and a brother is born for adversity (KJV, ASV). → A friend *loves* at all times, and a brother is born for a time of adversity (ESV, NIV) [Prov. 17: 17];
- **любов до іншої близької людини:** *Love* your neighbor... (KJV, ASV, ESV, NIV) [Matth. 5: 43]; *Love* your enemies... (KJV, ASV, ESV, NIV) [Luke 6: 27];
- **любов до чогось:** *Love* not *sleep*, lest thou come to poverty (KJV, ASV, ESV). → Do not *love* *sleep* or you will grow poor (NIV) [Prov. 20: 13]; ...he that *loveth* *wine* and oil shall not be rich (KJV, ASV, ESV). → ...whoever *loves* *wine* and olive oil will

never be rich (NIV). [Prov. 21: 17]; ...*A man who loves wisdom brings joy to his father* (KJV, ASV, ESV). [Prov. 29: 3]; *But people loved darkness instead of light...* (KJV, ASV, ESV). [John 3: 19] тощо.

Очевидно, концепт LOVE – це один із базових концептів у свідомості кожного індивіда англomовного соціуму, тому лексична одиниця, що його репрезентує, а саме одиниця *love*, не зазнала семантичних або стилістичних змін, проте на граматичному рівні відбулося трансформування закінчень дієслів у 3 особі однині *loveth* → *loves*, що пов'язано з системою становлення особистих закінчень дієслова в середньоанглійському періоді, коли у XIV та XV ст. форма із закінченням *-es* стала поширюватися в центральних і південних діалектах англійської мови, поступово витісняючи форму на *-eth*. Варто додати, що в версії 1901р. архаїчна форма дієслова на *-eth* залишається незмінною, з метою збереження архаїчного біблійного стилю.

Любов або *eros* представляє стосунки між жінкою та чоловіком, маніфестуючи їхнє інтимне життя. Лексеми, що репрезентують аспект плотської любові, у канонічних версіях представлені словосполученнями: *to know (a woman)* (KJV, ASV, ESV), *to go into (a woman)* (KJV, ASV, ESV), *to lie with (a woman / a man)* (KJV, ASV, ESV, NIV), *to solace with loves* (KJV, ASV), де автори традиційних версій звертались до метафоричного іносказання близькості. У пізніших варіантах спостерігаємо субституції словосполученнями, пряме значення яких відверто репрезентує інтимні стосунки: *to sleep with (a woman / a man)* (ESV, NIV), *to make love to (a woman)* (NIV), *to have sexual relations with (a woman / a man)* (ESV, NIV), *to have sex with (a woman / a man)* (NIV), *to enjoy with love* (NIV). Висока рекурентність мовних знаків *sexual* (87 разів) і *sex* (2 рази) у сучасних виданнях, маніфестуючи «культ сексу», демонструє відкритий, незавульований коментар інтимного життя на сторінках Біблії, що вказує на екстралінгвальні чинники демократизації суспільства та сексуальної революції 60-70-х років XX ст., які особливим чином впливають на розвиток мови, і біблійного дискурсу зокрема, як «дзеркала» суспільного життя.

The woman also with whom man shall lie with... (KJV, ASV) → *If a man lies with a woman...* (ESV) → *When a man has sexual relations with a woman...* (NIV) [Levit. 15: 18].

Значна кількість застарілої лексики та конструкцій в раніших версіях (KJV, ASV) створює глибинний, навіть символічний, сенс біблійної мови та мовлення, наприклад: *to know a wife* «пізнати жінку» [Gen 4: 1], *to go in unto her* «увійти до неї» [Gen. 29: 21], *to lie with a woman* «лежати з жінкою» [Levit. 15: 18], у такий спосіб відбувається «історична стилізація» біблійного текстопростору та зберігається епохальний дух. Зміна історико-соціо-культурних обставин, пов'язаних з радикальними змінами в соціальному житті суспільства і збереженням стандартних, традиційних моделей поведінки, пояснює залучення сучасними авторами конструкції *to make love* з метою представити «сексуальні стосунки». Ця субституція (на відміну від попередньо розглянутого виразу *to have sexual relationships*) підтримує патетичний стиль висловлювання, що став нормою ще у часи епохи Відродження (XVI ст.): *And Adam knew Eve his wife...* (KJV, ASV) → *...And the man knew Eve his wife...* (ESV) → *...Adam made love to his wife Eve...* (NIV) [Gen. 4: 1]; *...I may go in unto her* (KJV, ASV, ESV). → *...I want to make love to her* (NIV) [Gen. 29: 21].

Номінативи – «об'єкти любові», репрезентовані такими одиницями мови, як *lover, love, wellbeloved, beloved, dearly loved, dear*, не зазнали функціональних ротацій і формують стале ядро. В окремих ситуаціях в сучасних версіях вони можуть передаватися за допомогою дескриптивних конструкцій: *...I will sing for the one I love...* (NIV) [Isaiah 5: 1]; *...The Pharisees, who loved money...* (NIV) [Luke 16: 14], що додає конкретики.

Для надання найповнішої характеристики людині з точки зору її емоційно-психологічного стану, слід зазначити загальний ряд одиниць предикативного та атрибутивного плану, що вербалізують лінгвокультурний концепт LOVE. Різноманітність дієслівних виразів представлена наступними одиницями: *to be in love* (NIV), *to give someone love* (ESV, NIV), *to seek love* (KJV, ASV, ESV), *to show love* (ESV), *loved can be turned against someone* (KJV, ASV, ESV, NIV), *love can be shed abroad in the hearts* (KJV, ASV), що здебільшого залишаються незмінними, проте деякі були замінені авторами пізніших версій сучаснішими: *...because the love of God is shed abroad in our hearts...* (KJV, ASV) → *...because God's love has been poured into our hearts...* (ESV, NIV) [Rom. 5: 5];

...But God commendeth his love toward us... (KJV, ASV) → *...but God shows his love for us...* (ESV) → *...But God demonstrates his own love for us in this...* (NIV) [Rom. 5: 8], де відбувається субституція денотативного значення в бік звуження поняття.

Концепт LOVE у Біблії має різні відтінки емоційного вираження, що передаються за допомогою:

- атрибутивів та загальних назв: *...for I am sick of love...* (KJV, ASV, ESV). → *...for I am faint with love...* (NIV). [Song of Solom. 2: 5]; *Let love be without dissimulation* (KJV). → *Let love be without hypocrisy* (ASV). → *Let love be genuine* (ESV). → *Love must be sincere* (NIV). [Rom. 12: 9]; *...for love is strong as death...* (KJV, ASV, ESV, NIV) [Song of Solom. 8: 6];

- предикатів антонімічного характеру: *...I was hated...* (KJV, ASV, ESV) → *...I am not loved...* (NIV) [Gen. 29: 33], що пом'якшують стиль висловлювання завдяки зниженню ступеня інтенсивності емоції при переході від негативного до позитивного плану вираження.

У межах концепту LOVE зустрічаються приклади персоніфікації таких мовних одиниць як *soul* та *heart*, що в силу своєї символічності, підкреслюючи духовний початок людини, акцентують увагу читачів на щирості пережитих емоцій, що йдуть з самого центра – серця та душі. Мовні одиниці *soul / heart* є взаємозамінними або субституються у сучасних версіях тексту особистими займенниками. Наприклад, *...whom my soul loveth...* (KJV, ASV, ESV) → *...for the one my heart loves...* (NIV) [Song of Solom. 3: 1] тощо.

Слід додати, що будучи прибічниками руху Реформації, автори версії короля Якова, яка на 85% складалася з Біблії Тіндала [8, с. 14], в окремих випадках, підтримували його ідеї (наприклад: субституції *charity* → *love*) [9, с. 8]. У його роботі залучалися мовні одиниці на позначення ключових біблійних понять та термінів (одиниця *love* не була винятком), значення яких, на думку католиків, взагалі не відповідали канонам біблійного мовлення. Таким чином, В. Тіндал запровадив нову субституцію на позначення *charity* «милосердя» одиницю *love* «любов». На його думку, одиниця *ἀγάπη* з грец. інтерпретується не як *charity* «милосердя», а як *love* «любов», що він пояснює відсутністю дієслівної форми у одиниці «милосердя», що ускладнює висловлювання, оскільки неможливо сказати «милосердствувати» Бога і ближнього [11]. Наприклад, *...he will love thee, and bless thee...* (KJV, ASV) → *... He will love you and bless you...* (ESV, NIV) [Deuter. 7: 13].

У деяких випадках ротація *charity* → *love* у версії короля Якова не привичаїлась, але традиційне заміщення простежується в пізніших варіантах: *...Charity suffereth long, and is kind...* (KJV) → *...Love suffereth long, and is kind...* (ASV) → *... Love is patient and kind...* (ESV) → *...Love is patient, love is kind* (NIV). [1 Corinth. 13: 4].

Дослідження англomовних версій Біблії різних часів дозволило визначити вектори еволюції лінгвокультурного концепту LOVE, вербалізатори якого модифікуються та адаптуються до історико-соціо-культурних вимог. Концепт LOVE реалізує універсальне поняття з точки зору сукупності загальних ознак, що його наповнюють, проте мовні інтерпретації змінюються в залежності від часу видання відповідного варіанта Святого Письма, що підтверджує діахронічний аналіз

вербалізаторів концепту. Наукова розвідка з'ясувала, що культурно значимий концепт LOVE, будучи загальнолюдською універсальною, віддзеркалює особливості еволюції англослов'янської свідомості, що розкриваються у власних образних, емоційно-нальних та оціночних характеристиках. Разом з «переосмисленням» семантичної інтерпретації вербалізаторів концепту LOVE дослідження виявило тенденцію до конкретизації емоційної інформації завдяки зниженню експресивності аналізованого концепту, також відчувається напрямок домінування раціональної складової концепту LOVE. У зв'язку із зміною культурного фону нації спостерігається незавуальване представлення «сексуальної сторони» у стосунках між чоловіком і жінкою, проте традиційною є тенденція асоціації любові з «душею» та «серцем» та відчувається класична взаємозалежність бінарних понять «любов» та «ненависть» у свідомості англослов'янської соціокультурної спільноти.

Наукова розвідка не є вичерпною і відкриває перспективи подальшого дослідження еволюції лінгвокультурних концептів у межах релігійної картини світу під впливом лінгвальних та екстралінгвальних чинників.

Література:

1. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Ю. Н. Караулов. – М.: Наука, 1987. – 263 с.
2. Римашевський Ю. Соціолінгвістика і лінгвокультурологія: спільне і відмінне у підходах до вивчення взаємодії мови та культури / Ю. Римашевський // Мова і суспільство. – 2010. – Вип. 1. – С. 31–37.
3. Ринкер Ф. Библейская энциклопедия Брокгауза [Електронний ресурс] / Фритц Ринкер, Герхард Майер; Пер. с нем. В. М. Ивановой, А. А. Карельского, Д. В. Щедровицкого. Кременчуг, Християтська зоря, 1999. – 1226 с. – Режим доступа: <http://logosenc.org/brokgauz>.
4. Шиліна Н. Є. Основи психології: Навчально-методичний посібник для студентів усіх спеціальностей / Н. Є. Шиліна. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2007. – С. 128.
5. Duranti A. Linguistic Anthropology (Cambridge Textbooks in Linguistics) / A. Duranti. – UK.: Cambridge University Press, – 1997. – 422 p.
6. Enfield N. J. The Cambridge Handbook of Linguistic Anthropology / N. J. Enfield, P. Kockelman, J. Sidnell. – UK.: Cambridge University Press, 1014. – 763 p.
7. Harper D. Online Etymology Dictionary [Електронний ресурс] / D. Harper. – Режим доступу: <http://www.etymonline.com>.
8. Mansbridge R. The Percentage of Words in the Geneva and King James Versions taken from Tyndale's translation / R. Mansbridge // Tyndale Society Journal. – № 3. – 1995. – P. 10–14.
9. Norton D. The King James Bible: A Short History from Tyndale to Today / Norton David. – UK.: Cambridge University Press, – 2011. – 232 p.
10. Strong J. The New Strong's Expanded Exhaustive Concordance of the Bible / James Strong. – USA.: Publisher: Thomas Nelson, – 2010. – 1968 p.
11. Tyndale W. An Answer into Sir Thomas More's Dialogue [Електронний ресурс] / Ed. by J. Foxe. – London: Printed by J. Daye, 1573. – P. 247–39. – Режим доступу: http://archive.org/stream/tyndalesanswer00tynduoft/tyndalesanswer00tynduoft_djvu.txt.
12. Merriam-Webster Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.merriam-webster.com>.
13. Longman Dictionary of Contemporary English. 3rd ed. – Harlow: Longman, 1995. – 166 p.
14. Webster's Third New International Dictionary of the English Language, unabridged / Ed. in chief Ph.B.Gove. – Springfield: Merriam-Webster, Inc. Publishers, 1981. – 2662 p.
15. The King James Version Bible (KJV) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.biblegateway.com/versions/King-James-Version-KJV-Bible>.
16. The American Standard Version (ASV) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.biblegateway.com/versions/American-Standard-Version-ASV-Bible/#booklist>.
17. The English Standard Version (ESV) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.biblegateway.com/versions/English-Standard-Version-ESV-Bible/#booklist>.
18. New International Version (NIV) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.biblegateway.com/versions/New-International-Version-NIV-Bible/#booklist>.

УДК 821.133.1 – 3 Юрсенар. 09

Г. С. Сатановська,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

КОНЦЕПЦІЯ ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНОЇ МЕЖОВОЇ СИТУАЦІЇ В ХРОНОТОПНІЙ МОДЕЛІ РОМАНУ МАРГЕРІТ ЮРСЕНАР «ФІЛОСОФСЬКИЙ КАМІНЬ»

Статтю присвячено аналізу концепції екзистенціальної межової ситуації в хронотопній структурі роману М. Юрсенар «Філософський камінь». У часопросторі роману було виявлено образи закритого простору (образи кімнати, тюремної камери, притулку) як ворожі до протагоніста-мандрівника, а також просторові образи з аспектом межовості, переходу – вікна, дзеркала, темної води. Ці образи є художньою реалізацією межових ситуацій життєвого шляху протагоніста Зенона.

Ключові слова: М. Юрсенар, «Філософський камінь», межова ситуація, хронотопна структура, просторовий образ, шлях, перехід.

CONCEPTION OF EXISTENTIAL LIMIT SITUATION IN CHRONOTOPE MODEL OF «THE ABYSS» BY MARGUERITE YOURCENAR

This article is dedicated to the analysis of the conception of existential limit situation in the chronotope structure of the «The Abyss» by M. Yourcenar, which is considered to be one of the masterpieces of philosophical and intellectual prose of the XX century. This historical novel is dedicated to the theme of the search of self-identity that is incarnated in the spatial image of the journey in European scenery of XVI century. The loneliness of the protagonist-traveller Zeno and his opposition to the environment are one of the dominant motives of the novel. The decisions made by the character at a young age demonstrate his discontent with the church clerk's way of life that was prepared for him in the future. On the poetological level this aspect is realised in constant changes of the protagonist's space and the dichotomy of the closed / open space. In the spatial model of the novel images of the closed space (images of the room, prison cell, harbour) as those that are strange for the protagonist-traveller Zeno were found. Spatial images with the aspect of limit, transition – those of the window, mirror, dark water that are the artistic implementation of the limit situations on Zeno's path of life were discovered as well.

Key words: M. Yourcenar, «The Abyss», limit situation, chronotope structure, spatial image, journey, transition.